

Franckesche Stiftungen zu Halle

Mléko čisté Prawdy Božj, to gest Katechysmus aneb Neyprwněgssj Počatky Křestanského Včenj, s kratičkým Wyswětlenjm k k Wzdělánj Mládeže Cýrkwj Božjch ...

Elsner, Johann Theophilus

W Háli Magdeburské, 1765

VD18 1335390X-001

Katechysmus aneb Prwnj Počátky Křestanského Bčenj.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-229226

Katechismus

aneb

První Počátek

Křesťanského Věcní.

1. Co gest Katechismus?

Katechismus * gest sprosté ** a krátké Wyšvě-
tlení celého křesťanského Věcní, - gat Bo-
ha právě poznati, a genu právě slaužití
námě. * Luk. 1, 4. ** Žid. 5, 12. 1 Petr. 2, 2.
1 Kor. 3, 1, 2.

2. Gat může Katechismus neylépe rozdělen býti?
Na šest nehlavnějšich Částek Věcní křesťan-
ského.

3. Které gsau ty Částky?

- 1) Desatero Boží Příkázání.
- 2) Wyznání křesťanské Wjry.
- 3) Modlitba Páně.
- 4) Křest swatý.
- 5) Večeře Páně, a
- 6) Moc Klicí.

I.

Prwnej
Neyhláwněssj Částka Včenj
křesťanského.

4. Co prwnej neyhláwněssj Částka Včenj
křesťanského w sobě obsahuje?

Desatero Božj Přikázanj.

5. Wiššli pak, že gest Bůh?
Dwěsem wjm.

6. Odědž to wišš?

3 twogich Knih: 1.) 3 Knihy Swědomj *, 2.) 3
Knihy Náturny **, a 3.) 3 Knihy Pisma Swatého.
* Řim. 2, 15. 1 Jan 3, 20. 21. ** Řim. 1, 19. 20.
Žal. 19, 2. Job 12, 19. 20.

7. Gestli na tom dosti, wědět, že Bůh gest?
Nikoli, ale musíme též wědět, kdo ten Bůh
gest.

8. Kdož tedy gest Pán Bůh?

Bůh gest wěčný a nendokonalegssj Duch, ge-
diný w Božské Podstatě, ale w třech rozdielných
Osobách, Otec, Syn a Duch Swatý, můg Stwo-
ritel, Wykupitel a Poswětitel, z něhož, a skrz ně-
hož, a w němž gsau wiššedý Wěcy; 1 Řim. 11, 36.

9. Co se musy ělowěk mimo Boha ney-
předněgi gestě wěti poznati?
Sebe samého.

10. Co gsy ty?

Gá sem zemské a rozumné Stwořenj Božj,
aneb

aneb Ťlowěť od Boha na Počátku k geho Obrazu stwořený.

II. K čemuž tě Pán Bůh stvořil?

K tomu, abych geg znal, ctil, miloval, geg mu wěrně slaužil a s njm wěčně žito byl.

12. Proč pak ghy smrtedlný?

Pro hřích, do kterého nassj prwnj Rodičowé w Rági škrze ďabelské Wábenj a Oklamánj padli, odkud Smrt na celé lidské Pokolenj přisšla, tak že nynj wssicknj hřissnj a smrtedlnj na Swět se roděg.

13. Z čehož své hřichy neylepe poznati můžeme?

Z Zákona Božjho, neb takto prawj Swatý Pawel: Škrze Zákon poznánj hřicha; k Řim. 3, 20.

14. Gakž celý Zákon Páně gmenowán býwá?

Desatero Božj Přikázanj.

15. Oznam mi těch deset Přikázanj Zákona Božjho?

Bůh mluwil wssěcka tato Šlowa, řka: Gá gsem Hospodin Bůh twung, kterýž sem tě wynwedl z Země Egyptské, z Domu Služby.

Prwnj. Nebudeš mjtj Bohů giných přede mnau.

Druhé. Nebčinš sobě Rytiny, ani gakého Podobenstwj, těch Wěc, kteréž gsau na Nebi swrchu, ani těch, kteréž na Zemi dole, ani těch, kteréž w Wodách pod zemi; nebudeš se gim klaněti, ani gich ctiti; nebo gá gsem Hospodin Bůh twung, Bůh sylný, horlivosý, nawssťewugcý Neprapost Dtců na Synech, do třetjho w čtortého Pokolenj těch,

těch, kterjž nenávidj mne; a činjcy Milosrdenstwj nad těšcy těmi, kterjž mne miluj, a oštrjhať Přikázanj mých.

Třetj. Nervezmeš Gměna Hospodina Boha swěho nadarmo; neboť nenechá bez Pomsty Hospodin toho, kdožby bral Gměno geho nadarmo.

Čtvrté. Pomni na Den Sobotnj, abyš geg swětíl; Sfest Dnj pracowati budeš, a dělati wsseliš ké Djlo swé, ale Dne sedmého Odpočinutj gest Hospodina Boha twěho; nebudeš dělati žádného Djla, ty y Syn twůg, y Dcera twá, Služebnj twůg, y Děwka twá, howado twé y Přichozj, kterjž gest w Branách twých. Nebo w sfesti Dnech učinil Hospodin Nebe a zemi, moře a wssecko, což w nich gest, a odpočinul Dne sedmého; protož pojechnal Hospodin Dne Sobotnjho a poswětíl ho.

Páté. Eti Dtce swěho y Matku swau, ať se problegj Dnówé twogi na zemi, kterauž Hospodin Bůh twůg dá tobě.

Sfesté. Nezabješ.

Sedmé. Nesesmilnjš.

Osíné. Nepofradeš.

Dewáté. Nepromluwjš proti Bližnjmu swěmu křiwého Swědectwj.

Desáté. Nežádáš Domu Bližnjho swěho, aniž požádáš Manželky Bližnjho swěho, ani Služebnjka geho, ani Děwky geho, ani Wola geho, ani Djla geho, ani cožkoli gest Bližnjho twěho.

16. Kdéz tento Zákon napsanj stoji?

W druhé Knize Mojžšowé w. 20. R. od 1. až do 17. w., a 5 Mojž. 5, 6: 21.

17. W

17. W kterých Slovjch se tato Přikázani

Fratičce zavjragi?

W těchto krátkých Slovjch: Milovati bu-
deš Pána Boha svého z celého Srdce svého,
a ze vsí Duse své, a ze vsí Myslí své; a
Blíznjho svého, gačo sebe samého. Mat. 22, 37/39.

18. Můželi Člowěk vssecka tato Přikázani

dočonále plniti?

Nikoli, žádný smrtebný Člowěk nemůže gich
dočonále plniti, pro přirozený Hřích.

19. Proč ale Pán Bůh svůj swatý Zákon

wydal, řoyz geg Člowěk po Pádu

dočonále plniti nemůže?

Proto, aby 1) Člowěku Bůli swau a gehu
Powinnost zgewil.

2) Děz žřetelně osvědčil, že každý Člowěk
Hřissnjš, nespravedlivý a Přestupnjš Přikázani ges
ho gest; aby

3) w něm Bážen a Strach wzbudil před Sau-
dem svým spravedlivým a gehu wěcném Zatra-
cenj, a

4) geg ku Poznánj samého sebe, k Pokoře a
prawému Pokánj probudil, tak aby Člowěk w
srdcném pokánj a w živé Wjře Milosti a Slitowá-
nj Božjho opravdowě hledal. Gal. 3, 24.

20. Nemůžemeli pač štrze nasse wlastnj dobré
Štucty ospravedlnění a spasení býti?

Nikoli.

21. Proč ne?

Proto, 1) že zákon Božj dočonále plniti ne-
můžeme, gačo wšš powědjno w Otázce 18.

21 6

2) že

2) Je y nasse neylepsši Skutky nedokonalé gšau.

3) Je y neymenšši dobré, které činíme, nikoli nasse, ale nassého Spasitele gest, který ge šrže Duchu swého dobrého w Erdech nassich působí a koná.

22. Kterak tedy býváme před Bohem ospravedlněni a spašeni?

Z paubé Milosti Boží šrže Wjru žiwau w Gejisse Krysta. Jan 3, 16. Efesk. 1, 5-7.

II.

Druhá neyhláwněšši Částka Včenj křesťanského.

23. Co w sobě obsahuje druhá neyhláwněšši Částka Včenj křesťanského?

Wyznání křesťanské Wjry.

24. Co šrže to Slowičko Wjra Pjismo swaté rozumj?

1) Prawau a žiwau Wjru.

2) Wjru na čas trwagich, aneb Wjru mrtwau.

3) Wyznání aneb Prawidlo Wjry křesťanské.

25. Co gest Wjra prawá a žiwá?

Wjra žiwá gest prawé Poznání toho, co nám Bůh zgewiti ráčil, a srdecné dauššání w to, co nám šlibiti ráčil, a pro tu Příčinu též srdecné přigjmání Pána Gejisse, gakožto nassého od Boha nám daného Proroka, Biskupa a Krále.

26. Co

26. Co gest Wjra mrtwá, neb na
Čas trwagjcy?

Když Člowěk syc liternj poznánj o Bohu a
Wili geho má, y též tu poznalau Prawdu přigiz
má a Bstj swými wznáwá, a nad potěšitedlnými
Sliby Božími se raduge; přitom ale Srdcem swým
se Swěta a marných Rozkossj geho přidržuge, a
srže neymiensšj Lěžkosti a Protiwenstwj pro Čest a
Prawdu Pána Gejssje od Spasitele a geho Následow
wánj se odvésti dáwá. Mat. 7, 21: 23.

27. Co nazýwáš Wyznánj neb Prawidlo
Wjry křesťanské?

Obečné křesťanské a Aposstolské Wyznánj Wjry.

28. Oznam mi Artykule, aneb Články
té obečné křesťanské Wjry?

Wěrjm w Boha Otce, wšemohauchho Stwoz
řitele Nebe y Země. Y w Gezu Krysta, Syna ge
ho gedineho, Pána nassého. Genž se počal z Du
cha Swatého. Narodil se z Marye Panny. Trpěl
pod Pontským Pilátem, vkřižowán, umřel, y
pohřben gest. Zstaupil do Pekel; třetjho Dne wstal
z mrtwých. Wstaupil na Nebesa. Sedj na Pra
wicy Boha Otce wšemohauchho. Odkud přigde
saubiti živých y mrtvých. Wěrjm w Duchá Swa
tého. Swatou Črkew obecnau; Swatých Dco
wánj. Hřichů Dpusttění. Žela z mrtvých wzkři
šsň. A žiwot wěčný, Amen.

29. Což toto Wyznánj Wjry w sobě obsahuge?

Trogé: 1) Wjru w gedineho prawého Boha,
Otce, Syna y Duchá Swatého, a tři nypředněg
šj Skutky Boží, Skutek Stwoření, Wstaupenj a
Poswě

Posvěcení; od 1 až do 8. Art. 2) Wíru o Epr
twi křesťanské w 9. Art. a 3) slawné Wítky, kte
ré z té Wíry pocházejí, Art. 10. 11. a 12.

30. Kterak může Člowěk v Wíře své vždy
wíce a více posylněn a wtworzen býti?

1) Skrz pilné čtení, poslauchání a rozzníma
ní Slowa Božího.

2) Skrze srdečnou a horlivou Modlitbu, a

3) Skrz nabožné a hodné Wíjování wlebných
Swátostí.

31. Co gest Slovo Boží?

Písmo starého a nowého Zákona, které Duch
Swatý Prorokům, Ewangelistům a Apostolům
wdechł, a nám za Prawidlo Wíry a Žiwota nasse
ho dal.

III.

Třetí neyhláwněgšj Částka Wčení křesťanského.

32. Co w sobě obfahuje třetí neyhláwněgšj
Částka Wčení křesťanského?

Modlitbu Páně.

33. Kterak zní Modlitba Páně?

Otče náš, genž gšy w Neběh. Poswět se
Gměno twé. Přid Králowstwj twé. Buď Wíle
twá, gako w Nebi tak y na Zemi. Chléb náš
wzdegšj deg nám dnes. A odpusť nám nasse Wíny,
gakož y my odpausťjme našim Wínníkům. Ne
wvov nás w Pokusení; Ale zbaw nás od Zlého.
Nebo

Nebo twé gest Králowstwíj, Moc y Sláwa, na
Wěky Wěků, Amen. Mat. 6, 9 ic. Luk. 11, 2 ic.

34. Co tato Modlitba w sobě obsahuje?

Trj Díly: 1) Wyznání a Wyzhánj Gměna Bo-
žjho; 2) sedm Proseb, w kterých obogi duchownj y
tělesnau Potřebu nassj Pánu Bohu přednássjme, a
3) potěšitedlnau Záwjtku té Modlitby.

IV.

Čtvrtá neyhláwněgssj Částka Včenj
křesťanského.

35. Co w sobě obsahuje čtvrtá neyhláwněgssj
Částka Včenj křesťanského?

Včenj o Swátosti Křtu.

36. Co gest Swátost?

Swátost gest swaté, widitedlné znamenj a
záwdawek newiditedlné Mlkości Božj, w Křystu Ge-
jssj nám prokázané.

37. Kolik mēla Swátostj Cýrkew staro-
zákonnj?

Dwē: Obřjzku a Beránka welikonočnjho.
1 Mogj, 17, 10. II. 2 Mogj, 12, II ic.

38. Kolik má Swátostj Cýrkew nowo-
zákonnj?

Těz dwē: 1) Křest Swatý, a 2) Běčeri Páně.

39. Kterak znj Vstanowenj Křtu swatého?

Pán Gejzš řekl k Bědlnjsům swým: Gdauce
po wšsem Swětě, wěre wšsedky Národy, křtjce
ge we Gměno Otce, y Syna, y Duchu swatěs-
ho,

ho, včije ge zachowáwari wšěcko, což gsem fo-
li přikázal wám. Kdož wvěřj a pořtj se, spa-
sen bude; Kdož pať newvěřj, budeť zatracen.
Mat. 28, 19. 20. Mark. 16, 15. 16.

40. Co gest Křest?

Křest gest prwnj Swárost Cyrkwe Křestan-
ské, w nž škrze zewnitěnj Dbmšwánj s Wodau we
Gměno Dce, y Syna, y Ducha Swatěho, wnitěnj
Dbmštj od Hřichů škrze Krew Pána Křsta se nám
předstawuge a zapečetuge. Řim. 6, 3. 4. Efeřk. 5, 26.
Eph. 2, 5.

V.

Pátá neyhláwněššj Částka Včenj Křestanskěho.

41. Co w sobě obsahuge pátá neyhláwněššj
Částka Včenj Křestanskěho?

Včenj o Wečeři Páně.

42. Kterak zněgj Slowa Vstanowenj
Wečeře Páně?

Pán náš Gejřs Křystus w tu Noc, w kterauž
zrazen byl, wzał Ehléb, a Dřhy činił, lámal, a
dával Wědlnjškům swým, řka: Wezměte a gezte;
Totoť gest Tělo mé, kterěz se za wás wydává; To
činite na mau Památku.

Těmž způsobem, řbnž powěčeřel, wzał Kalich,
Dřhy činił, a dal gim, řka: Pite z něho wšicknj;
Tento Kalich gest nowá Wmluwa w mé Krowj, kte-
ráž se za wás wylěwá na Dbpuštěnj Hřichů. To
činite,

činite, kolikrátkoli píti budete, na mau Památku.
Mat. 26, 26:28. Mark. 14, 22:24. Luk. 22, 19. 20.
I Kor. 11, 23:25.

43. Co gest Wečeře Páně?

Druhá Swátost Cirkwe křesťanské, kteráž zá-
leží w Bjiwání poswátneho Chleba a Kalicha, Spos-
tebnost magichho s Tělem a Krví Pána Krysta, a
kteráž od Krysta na Památku geho Smrti vstano-
wená gest. I Kor. 10, 16. 17. 1. 11, 26.

VI.

Šestá neyhláwnějšj Částka Včenj křesťanského.

44. Co w sobě obsahuje šestá neyhláwnějšj
Částka Včenj křesťanského?

Včenj o Mocí Kljčů Králowstwj Nebes-
ského.

45. Kterať znj Moc Kljčů Krystowých?

Pán Ježíš řekl k Bědlníkům svým: Požog
wám! gažoz mne poslal Otec, tak y gá poš-
lám wás; a to powědew dechl, a řekl gjm:
Přigměte Duha Swatého, kterýmžkoli odpu-
stilibyste Zřichy, odpauštějse gjm; kterýmž-
koli zadrželibyste, zadržánit gsau. Jan. 20, 21:23.

NB. Při nasledugich menšich Otázkach tyto, co
hwězdičkau poznamenane gsau, pro malické Děti
gsau, šest aneb sedm let staré, co gestě tuze mdlau
pamět magj. Gimž též y některé kratické modlitby
přidané gsau při koncy tohoto Katechysmu.

Epro-